

۲۰۱۹/۰۳/۳۱

پوهندوی آصف بهاند

د خوشحالخان خټک آثار

بازنامه

دریمه برخه

خوشحال پوهنه

۳۷

انځور له بي بي سي پښتو څخه

۲ - دستار نامه:

دستار نامه نامه د خوشال تر ټولو مشهور منثور سياسي ټولنيز اثر دی، څلور برخې لري:

– مقدمه،

– شل هنرونه،

– شل خصلتونه،

– خاتمه.

د پاڼو شمېره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

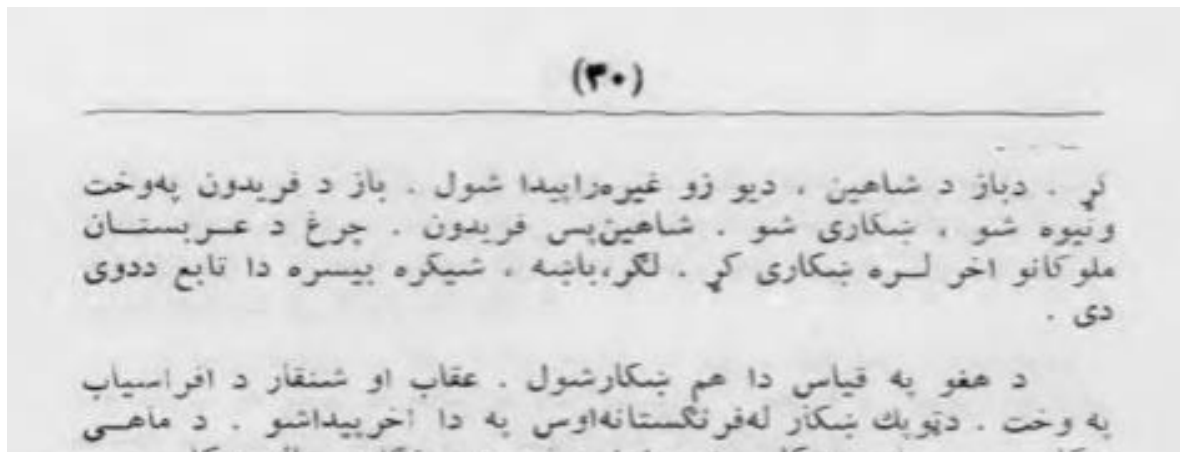
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خپر و لولئ

ما د «خوشال پوهنه» د مقالو په شپږو ویشتمه (۲۶)، اوه ویشتمه (۲۷)، اته ویشتمه (۲۸) او دېرشمه (۳۰) برخه کې د دستارنامې په باب مفصلې خبرې کړې دي.

د خوشال د دستار نامې د هنرونو په برخه کې، په اتم هنر (اتم هنر د بڼکار) تر سرلیک لاندې، کله چې خوشال د بڼکار پر ارزښت خبرې کوي، هلته د هغه ډول بڼکار یادونه هم کوي چې د باز په وسیله کېږي. هلته خوشال د رنگارنگ بازارو نومونه یادوي، د ایلولو وختونه او ځایونه یې یادوي. دا د دستارنامې په متن کې د باز او د باز د بڼکار په باب د خوشال خپلې خبرې دي:

«... وروستو کې ملوکانو تصرف پکښې پیدا کړ، د باز، د شاهین، د یوز وغیره راپیدا شول. باز د فریدون په وخت ونیوه شو. بڼکاری شو. شاهین پس فریدون. چرغ د عربستان ملوکانو آخر لره بڼکاری کړ. اکړ، بابنه شیکره بیسره دا تابع د دوی دي.

د هغو په قیاس دا هم بڼکار شول. عقاب او شفقار د افراسیاب په وخت...»

(ختک خوشحال، دستارنامه، پښتو ټولنه، ۱۳۴۵ کال، ۲۹ - ۳۰ مخونه)

۳ - دوی قصیدې:

خوشال دوی قصیدې هم بازونو، بڼکار او د بازارو د ساتنې او پالنې کار ته وقف کړې دي چې د کوچنیو بازارانو بڼه لري:

۱ - لنډې بازارنامه:

۲ - د دیرشو بیتونو بازارنامه:

د خوشال دا دوی قصیدې، د ده د هغو کلیاتو د قصایدو په برخه کې راوړل شوي دي چې د بناغلي عبدالقیوم زاهد مشواني له خوا برابر او په ۲۰۰۵ کال کې دانش خپرندويي ټولني خپاره کړي دي. لومړۍ قصیده چې د «لنډې بازارنامه» نوم ورکړل شوی دی، اته څلویښت (۴۸) بیتونه لري، په دې قصیده کې د بازارو د ډولونو په باب بحث راغلی دی، د بڼه باز ځانگړنې په نښه شوي دي او د باز د ساتنې او آموخته کونې ډولونه او څرنگوالی په کې ښودل شوي دي. دا یې د بېلگې په ډول څو بیتونه دي:

که هوس د باز د بڼکار لري پسره

خبر دار یې شه له عیبه له هنره

څو د باز وزر نری مهین باریک وي

دروند په وزن، هومره چار یې ده بهتره

رنگ ترکیب وته یې مه غروه سترگی

چې څه لوی وي، هغه باز نیسه په غوره

د پاڼو شمیره: له 2 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

د هر باز چې سترگي سرې وي ژبه توره
هغه نه وي بي مېراني، بي سیره
د بازونو هنر هسي آسان نه دی
چې يې تمه سرې کاله يوه هره
ما خوشال خټک دي واره ازمايلي
تحرېبه مي د بازو ده معتبره

(د خوشال کلیات، د زاهد مشواڼي اوډنه، د ۲۰۰۵ کال چاپ، له ۳۲۹ - ۴۳۰ مخونه)

په دويمه قصیده (د دیرشو بیتونو بازنامه) سره له دې چې په سرلیک کې دیرش بیتونه ښوول شوي ده، خو په کلیاتو کې یو دیرش بیتونه راغلي دي. په دې قصیده کې هم د بازانو د ډولونو په باب بحث راغلی دی، د ښه باز ځانگړنې په نښه شوي دي او د باز د ساتنې او آموخته کونې ډولونه او څرنگوالی په کې ښودل شوي دي. دا د بېلگې په توگه د یادي قصیدې یو څو بیتونه دي:

تجربه شوه راته چار د باز داری
سر رشته ده د تمامی میربنکاری
باز چې ښه وي، ښه بازدار ورلره بویه
جگي، جگي په بد کس يې مه سپاری
باز نه خورب نه ډنگر په مقدار ښه دی
کج خُلقي واخلي د گوشت په بسیاری
باز چې ښکار خطا کوي، گناه يې نه وي
دا گناه وي د بازدار د بدکاری
د باز ښکار دې ملوک کله، کله کاندې
هره ورځ يې دی خلل د سرداری
مخ په ښځو يا شراب يا چې ډیر ښکار کا
دا درې توکه دي د مرد هرزه کاری

(د خوشال کلیات، د زاهد مشواڼي اوډنه، د ۲۰۰۵ کال چاپ، له ۴۵۶ - ۴۵۷ مخونه)

که د خوشال ټول اشعار له یوې مخې، په څیر سره ولوستل شي، ښايي نور داسې بیتونه هم پیدا شي چې د بازانو ته په کې اشاره شوي وي؛ خو دا لویه څیره او وخت ته اړتیا لري. د بازانو د بحث د ښه پای له پاره، له بازنامې څخه د خوشال دا څو بیتونه یو ځل بیا:

په غرخه پسي به تلم په سم په غرونه
په ټوپک به مي ویشتلې وي زرکونه
ورپسي مي له مرغونو سريکار شه
جان و هوش مي همگي د باز د ښکار شه
هم مي کرل د دنيا خو رنگه کارونه
هم مي هيڅکله ناغه نه وو ښکارونه
په دا سن چې پر شپيته مي زياتي دوه دي

پښتانه مغل په څو سره اخته دي

په دا تور کي که دوه نور دي، دريم زه يم
خلاص په هسي وخت د بنکار له کاره نه يم

نوره هم په مخ کي شته دي کم او زياته
د بازانو ميني راوستم تر سواته

کتابونه د هر فن راڅخه نور شته
خو زماله بازنامي سره سرور شته

د اوه دېرشمې برخې پای

د پاڼو شمېره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلېکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ